

Vastaus Maarit Raja-Ahon, Siri Ahokkaan ja Anssi Auran sekä 9 muun valtuutetun aloitteeseen toimenpideohjelma pienhiukkaspäästöjen vähentämiseksi pientaloalueilla

VD/3789/00.02.00.03/2021

HP/TL/KR/IL/KH/MRA/LS

Maarit Raja-Aho, Siri Ahokas ja Anssi Aura sekä 9 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Puunpoltosta syntyvien PAH-yhdisteiden terveyshaittoihin kuolee Suomessa vuosittain reilut 200 ihmistä, eli saman verran kuin liikenteessä.

Jätteen hävittäminen polttamalla tuottaa ilmaan erilaisia myrkyllisiä yhdisteitä. Esimerkiksi kloorivalkaistua paperia tai klooria sisältävää muovia (PVC-muovi) poltettaessa muodostuu kloorivetyä eli suolahappoa sekä mahdollisesti erittäin myrkyllisiä dioksiineja ja furaaneja.

Ongelma on nähtävissä myös Vantaan pientaloalueilla, jossa puunpoltosta aiheutuvat pienhiukkaset aiheuttavat terveyshaitan. Savukaasuille altistuu pientaloalueilla yhä useampi tiivistyneen asutuksen ja lisääntyneen puunpolton takia. Ympäristöviranomaisen velvollisuus on reagoida asukkaan ilmoituksiin ilmanlaadun heikkenemisen takia, todentaa ilmenneet ongelmat ja ryhtyä aktiivisesti ratkaisemaan ongelmaa.

Me allekirjoittaneet valtuutetut ehdotamme, että kaupunki etsii ratkaisut ongelman selvittämiseksi, tiedottaa puunpoltosta sekä kehittää prosessin puunpoltosta seuraavien ongelmien havaitsemiseksi ja korjaamiseksi.

Näitä keinoja voisivat olla seuraavat;

1. Kaupunki käynnistää selvityksen tulisijoissa poltettavasta materiaalista, esimerkiksi kyselytutkimuksen.
2. Kaupunki laatii selvityksen jälkeen toimenpideohjelman niin, että alueella ei rikottaisi ympäristönsuojelumääräyksiä. Toimenpideohjelma voisi sisältää esim.
 - Valistusta puunpolton terveyshaitoista sekä poltettavaksi sopimattomista materiaaleista
 - Ohjeistuksen poltettavan materiaalin puhtaudesta, kuivuudesta ja oikeanlaisesta tekniikasta huolehtimisesta.

Pyydämme aloitteessamme kaupunkia myös huomiomaan, että asemakaavatasolla voidaan määritellä tarve puuvajalle pientaloalueilla, jotta poltettava puu säilyisi hyvälaatuisena.”

Kaupunginvaltuusto 12.4.2021 § 26

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunkiympäristön toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Sopimuksen mukaan Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY huolehtii pääkaupunkiseudun ilmansuojelun seuranta-, tutkimus- ja suunnittelu- sekä koulutus- ja valistustehtävistä. Kunta huolehtii toimenpiteistä ilmanlaadun parantamiseksi, ja tekee myös omalta osaltaan viestintää, tutkimusta ja suunnittelua ilmanlaadun parantamiseksi.

HSY on teettänyt neljä kertaa kyselyn tulisijojen käytöstä ja tehnyt sen perusteella arvion tulisijojen päästöistä pääkaupunkiseudulla. Uusin selvitys julkaistiin vuonna 2020, ja se perustuu vuonna 2018 tehtyyn kyselyyn. Kysely on tarkoitus tehdä noin viiden vuoden välein. Uusin raportti löytyy HSY:n sivuilta

<https://julkaisu.hsy.fi/tulisijojen-kaytto-ja-paastot-paakaupunkiseudulla-vuonna-2018.html>

Vuoden 2018 kysely perustui satunnaisotantaan, jossa otoskoko oli 2600 kpl ja vastausprosentti 39. Tutkimuksen mukaan tulisijoja käytetään noin 80 %:ssa pääkaupunkiseudun pientaloasunnoista. Puuta poltetaan yhdessä pientaloasunnossa keskimäärin noin 1,00 kiintokuutiometriä vuodessa ($\text{k-m}^3/\text{a}$) ja yhteensä koko pääkaupunkiseudulla noin 88 200 $\text{k-m}^3/\text{a}$. Eniten puuta käytetään pientaloasunnoissa, joissa päälämmitysmuotona on puu (5,00 $\text{k-m}^3/\text{a}$) tai sähkö (1,18 $\text{k-m}^3/\text{a}$). Päälämmitysmuotona puulämmitys on harvinainen pääkaupunkiseudulla, noin 1 % tutkimuksen perusteella.

Raportin mukaan 42 % vastaajista polttaa jätteitä. Tulisijoissa poltetaan etenkin sytytysvaiheessa maitopurkkeja, munakennoja ja muuta pahvia, sanomalehtiä, WC- ja talouspaperirullien hylsyjä sekä tuhottavia kirjeitä, kuitteja ja muita papereita. Pääkaupunkiseudun kuntien jäte- ja ympäristönsuojelumääräykset kieltävät jätteen hävittämisen polttamalla. Määräykset vaikuttavat jo nyt merkittävästi lähialueen ilmanlaatuun, jos niitä noudatetaan.

Savuhaittojen valvonta kuuluu ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisille. Pääkaupunkiseudun kunnat ovat yhteistyössä kehittäneet valvontakäytäntöjä savuhaittojen ratkaisemiseksi. Myös kansalliseen ilmansuojeluohjelmaan 2030 kuuluu yhtenä toimenpiteenä valvontaohjeen päivittäminen, ja pääkaupunkiseudun kunnat osallistuvat ohjeen kommentointiin.

HSY viestii yhdessä pääkaupunkiseudun kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa puunpolton päästöjen vähentämiskeinoista mm. tiedotteilla ja some-kanavissa. Asukasilta puhtaammasta puunpoltosta on järjestetty eri hankkeissa, mm. juuri päättyneessä Kuivaa asiaa-hankkeessa. Ohjeistusta oikeaoppiseen polttoon löytyy HSY:n sivuilta www.poltapuhtaasti.fi. HSY:n materiaali on käytettävissä ja esim. alueella toimivaa nuohoojaa voi pyytää asukasiltoihin opastamaan puhtaampaan tulisijan käyttöön.

Vantaan kaupunki osallistuu myös KIUAS-hankkeeseen, joka päättyy vuonna 2023. Itä-Suomen yliopiston vetämässä hankkeessa edistetään vähäpäästöisiä kiukaita ja pyritään saamaan niille ympäristömerkintää. Tutkimuksissa on jo todettu, että päästöissä on kiukaiden välillä ja polttotapojen välillä erittäin suuria eroja. Pienhiukkasten massapäästöissä oli 7-kertaisia eroja ja PAH-päästöissä yli 100-kertaisia eroja vähäpäästöisimmän ja suuripäästöisimmän kiukaan välillä. Samalla kiukaalla saatiin 5–10 –kertaisia eroja pienhiukkasten pitoisuuksissa ja PAH-yhdisteiden osalta n. 80 –kertaisia eroja. Päästöihin vaikuttaa moni tekijä, mutta uudet tulisijat ovat pääsääntöisesti vähäpäästöisempiä kuin vanhat.

Vantaan on tarkoitus yhdessä HSY:n kanssa tiedottaa puun pienpolton vaikutuksista ilmanlaatuun, jota mitataan vuonna 2021 Ruskeasannassa. Lisäksi Vantaa aikoo lisätä viestintää puhtaammasta puunpoltosta ja hyvistä puun säilytystavoista. Hyvät säilytysratkaisut vähentävät pysyvästi kuivemman polttoaineen myötä puunpolton pienhiukkaspäästöjä. Helsingin tontinluovutusehdoissa on edellytetty

puuvarastoja niihin uusiin pientaloihin, joissa on tulisija. Kyseessä on ilmansuojelusuunnitelmaan perustuva kokeiluluonteinen toimenpide pientaloalueiden ilmanladun parantamiseksi.

Asemakaavoituksen osalta voidaan todeta, että yleisesti pientaloalueiden voimassa olevissa asemakaavoissa ei ole otettu kantaa tulisijojen ja puuvarastojen rakentamiseen. Käytännössä asemakaavat sallivat näiden rakentamisen, mutta eivät velvoita siihen. Asemakaavaa muutettaessa tai laadittaessa asemakaavaa uudelle pientaloalueelle voidaan ilmanlaadun perusteella harkita kaavamääräyksiä puuvarastojen rakentamisesta. Kaavamuutokset ja uudet asemakaavat koskevat kuitenkin vain hyvin pientä osaa Vantaan nykyisistä pientaloalueista, joten niihin sisältyvien kaavamääräysten vaikutus pientaloalueiden ilmanlaatuun kokonaisuutena on vähäinen.

Kaupunginhallitus 15.6.2021 § 37

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa Maarit Raja-Aholle, Siri Ahokkaalle ja Anssi Auralle sekä 9 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- allekirjoitettu Maarit Raja-Ahon, Siri Ahokkaan ja Anssi Auran sekä 9 muun valtuutetun aloite toimenpideohjelma pienhiukkaspäästöjen vähentämiseksi pientaloalueilla

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

ympäristöjohtaja Katariina Rautalahti, puh. 050 553 5540, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
asemakaavapäällikkö Ilkka Laine, puh. 050 540 2254, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi